

КАМЕРА ПИШЕ ИСТОРИЈУ

На локацијама око Димитровграда, Пирота и Ниша и обронцима на Суве планине настављено је снимање драматизованих сцена документарно-играног филма о херојском отпору припадника Војске Југославије у борбама на Кошарама и Паштрику током сукоба са албанским побуњеничким формацијама, уз подршку НАТО-а и албанске војске 1999. године. Филм са радним називом „На бранику отаџбине – ратне приче са Кошара и Паштрика” снима се у заједничкој продукцији Радио-телевизије Србије, Министарства одбране и Војнофилмског центра „Застава филм”, а премијерно приказивање заказано је за следећу годину, на двадесетогодишњицу тих догађаја.

Рад на пројекту почео је прошлог септембра и према речима ауторке Слађане Зарић, уредница документарних емисија у Информативном програму на Радио-телевизији Србије, до сада су снимљени разговори са више од сто особа, директних и индиректних учесника борби на граници тадашње Савезне Републике Југославије. Снимање драматизације, односно играних сцена, почело је у марту на Власини, Старој планини и Копаонику, на локацијама и у климатским условима бираним тако да се што верније дочара почетак пролећа 1999. године на Кошарама. За драматизацију борби на планини Паштрик – које су се одвијале од краја маја до потписивања Кумановског споразума – одабране су локације у југоисточним деловима Србије. За месец дана снимљено је више стотина сати материјала.

НА СНИМАЊУ ФИЛМА О БОРБАМА НА КОШАРАМА И ПАШТРИКУ

45

Веома је тешко нама да, с ове временске дистанце, схватимо шта су ти људи доживели. Они ниједног тренутка нису посустајали. То су били војници који су имали 18, 19 или 20 година, који ниједног тренутка нису рекли не – речи су ауторке филма Слађане Зарић.

Ауторка филма напомиње да су по трајању, интензитету и начину вођења операција, борбе на Кошарама и Паштрику у неким елементима различите, али их је обједињује то што је управо захваљујући непоколебљивој одбрани на овом делу границе спречено отварање коридора за спајање противничких снага у унутрашњости Косова и Метохије са снагама на територији Албаније. Припадници Војске Југославије испољили су херојство против много бројнијег непријатеља на копну и технолошки вишеструко намоћнијег у ваздуху. Слађана Зарић наглашава како је до сада битка на Паштрику, која је трајала краће, али је била знатно интензивнија, уз употребу стратегијских бомбардера НАТО-а, била неправедно запостављена и много мање помињана у јавности.

– Догађаји на Кошарама су прича која је до сада била на неки начин парцијално причана, у зависности од локалитета и учесника, а ми смо сада покушали да је испричамо као целину – каже Зарић.

На филмском „сету“ најбројнији су припадници Војске Србије. На делу снимања у околини Ниша то су били војници и старешине из Специјалне бригаде, Треће бригаде Копнене војске и Мешовите артиљеријске бригаде. Уз обезбеђивање логистике снимања, припадници Војске

„глуме“ у драматизованим сценама. Тачније, не глуме, већ раде оно за шта су обучени и што су пре две деценије радили неки други момци и понека девојка, у нимало филмским већ „веома борбеним“ условима. Како каже камерман Петар Вујанић, „нисмо ни размишљали да ангажујемо професионалне глумце, ови момци одлично знају с наоружањем, како се носи, како се рукује њиме, како се крећу, да залегну, гађају из заклона...“

Приликом представљања почетка снимања филма, ауторка је рекла да филмом жели да дочара „пакао који је тамо владао“.

– Веома је тешко нама да, с ове временске дистанце, схватимо шта су ти људи доживели. Они ниједног тренутка нису посустајали. Одала бих почаст тадашњим старешинама, али бих посебно нагласила улогу војника. На Кошарама је гинула младост. То су били војници који су имали 18, 19 или 20 година, који ниједног тренутка нису рекли не! Кошаре су веома значајна битка и имаће велико место у историји српског народа. Сматрам да ће из овог филма неке наредне генерације много научити, јер ће филмски запис приказати значај управо те моралне вредности, истрајности и начина како треба бранити отаџбину – каже ауторка филма. ■

Игор САЛИНГЕР

